

Information om organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel från animaliska biprodukter

Detta dokument är en sammanställning av delar ur

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter), och
- Kommissionens förordning (EU) nr 142/2011 av den 25 februari 2011 om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om genomförande av rådets direktiv 97/78/EG vad gäller vissa prover och produkter som enligt det direktivet är undantagna från veterinärkontroller vid gränsen

Dokumentet pekar på vilka möjligheter som finns och vilka krav som ställs för bl.a. tillverkning och användning av organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel.

Information om de krav som ställs på insamling, transport och spårbarhet ligger i ett separat dokument.

Dokumentet visar utdrag ur ovan nämnda förordningar som är direkt tillämpliga i Sverige. Dokumentet är avsett som ett hjälpmedel för att göra reglerna mer tillgängliga. Om texten i någon del visar sig inte överensstämja med lagstiftningen hänvisas till aktuell lagstiftning.

Informationen rör även handel inom EU men inte import och transitering.

Texten har anpassats för svenska förhållanden och kommentarer har lagts in för att underlätta förståelsen av texten. Om en del av en inklippt artikel eller bilaga inte rör organiska gödningsmedel eller jordförbättringsmedel har denna text ersatts av ”.....”.

Med behörig myndighet avses Jordbruksverket om inget annat anges.

Texten är uppdaterad den **6 mars 2026**.

Organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel från animaliska biprodukter

Organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel definieras i lagstiftningen som olika material av animaliskt ursprung som, vart och ett för sig eller tillsammans, används för att bibehålla eller förbättra växternas näringsförsörjning samt jordens fysikaliska och kemiska egenskaper och biologiska aktivitet. Dessa material kan bestå av naturgödsel, icke-mineraliserad guano, mag- och tarminnehåll, kompost och rötrest¹.

Organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel kan tillverkas av många olika typer av animaliska råvaror och med många olika metoder. Kraven som ställs på hanteringen och tillverkningen beror bl.a. på råvarans klassificering i kategori 1, 2 eller 3.² Vissa material måste genomgå bearbetning under hög temperatur och högt tryck, för andra räcker det med hygienisering. En del material som t.ex. naturgödsel får spridas utan föregående bearbetning/behandling om det kan anses säkert ur smittskyddssynpunkt. Sådant som härrör från kategori 1-material får bara i undantagsfall³ användas för spridning på mark. Denna information tar bara upp lagstiftningen runt kategori 2- och 3-material.

Det finns separata informationsblad av detta slag framtagna som redogör för de krav som ställs på **bearbetning, rötning, kompostering** och **lagring** av animaliska biprodukter och därav framställda produkter som bland annat ska användas som organiska gödningsmedel / jordförbättringsmedel.

Som framgår av dokumentet finns det många typer av material som kan användas som organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel trots att de tillverkats för annan användning. Här tar vi upp vilka krav de måste leva upp till för att få användas på mark.

Observera att dokumentet tar upp lagstiftningen i kronologisk ordning med början i artiklarna i förordning (EG) nr 1069/2009, vidare till artiklar och bilagor i förordning (EU) nr 142/2011. Att det står i en artikel att något är tillåtet/möjligt innebär inte att det kan göras utan att de detaljkrav följs som fastställts på andra ställen i lagstiftningen. Informationen måste alltså läsas i sin helhet. Det tillkommer också krav som rör insamling, transport och spårbarhet. Information om detta ligger i ett separat dokument.

¹ Definitionen återfinns i punkt 22 i artikel 3 i förordning (EG) nr 1069/2009.

² Läs om kategoriseringen under rubriken Kategorisering.

³ Glycerin som uppkommit vid tillverkning av biodiesel ur kategori 1- och 2-material får rötas, men rötresten får bara spridas på mark som ligger inom den producerande medlemsstatens territorium och efter beslut från den behöriga myndigheten. Glycerinet kan också få spridas om det använts för denitrifiering i vattenreningsverk. I dessa fall får resterna från denitrifieringen spridas på mark om miljölagstiftningen tillåter det.

Några grundläggande definitioner:⁴

animaliska biprodukter: hela kroppar eller delar av kroppar från djur, produkter av animaliskt ursprung eller andra produkter som fås från djur och inte är avsedda som livsmedel, inbegripet ägg, embryon och sperma.

anläggning: varje plats där det utförs någon verksamhet som inbegriper hantering av animaliska biprodukter eller därav framställda produkter, med undantag för fiskefartyg.

bearbetat animaliskt protein: animaliskt protein som helt och hållet framställts av kategori 3-material som behandlats i enlighet med kapitel II avsnitt 1 i bilaga X⁵ (inbegripet blodmjöl och fiskmjöl) på ett sådant sätt att det lämpar sig för direkt användning som foderråvara eller för varje annan användning i foder, inklusive sällskapsdjursfoder, eller för användning i organiska gödningsmedel eller jordförbättringsmedel. Hit räknas dock inte blodprodukter, mjölk, mjölkbaserade produkter, mjölkderivat, råmjölk, råmjölksprodukter, slam från centrifugering eller separering, gelatin, hydrolyserat protein och dikalciumfosfat, ägg och äggprodukter, inbegripet äggskal, trikalسيومfosfat och kollagen.

biogasanläggning: en anläggning där animaliska biprodukter eller därav framställda produkter åtminstone utgör en del av det material som genomgår biologisk nedbrytning under anaeroba förhållanden.

blodmjöl: bearbetat animaliskt protein som framställts genom värmebehandling av blod eller fraktioner av blod enligt kapitel II avsnitt 1 i bilaga X.⁶

blodprodukter: produkter som framställts av blod eller fraktioner av blod, utom blodmjöl. Produkterna omfattar torkad/djupfryst/flytande plasma, torkat helblod, torkade/djupfrysta/flytande röda blodkroppar eller fraktioner därav och blandningar.

driftansvarig: de fysiska eller juridiska personer som har faktisk kontroll över en animalisk biprodukt eller därav framställd produkt, däribland transportörer, handlare och användare.

framställda produkter: produkter som framställts genom en eller flera behandlingar, omvandlingar eller steg i bearbetningen av animaliska biprodukter.

frass: en blandning av exkrementer från odlade insekter, fodersubstrat, delar av odlade insekter och döda ägg, med ett innehåll av döda odlade insekter på högst 5 volymprocent och högst 3 viktprocent.

⁴ Definitionerna är hämtade från artikel 3 i förordning (EG) nr 1069/2009 och bilaga I i förordning (EU) nr 142/2011.

⁵ D.v.s. så att det uppnått foderkvalitet. Bilaga X finns i förordning (EU) nr 142/2011.

⁶ D.v.s. så att det uppnått foderkvalitet. Bilaga X finns i förordning (EU) nr 142/2011.

guano: naturlig produkt som har samlats in från exkrementer från fladdermöss eller vilda havsfåglar och som inte har mineraliserats.

handel: handel med varor mellan medlemsstater enligt artikel 28 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

komposteringsanläggning: en anläggning där animaliska biprodukter eller därav framställda produkter åtminstone utgör en del av det material som genomgår biologisk nedbrytning under aeroba förhållanden.

kött- och benmjöl: animaliskt protein som framställts genom bearbetning av kategori 1- eller kategori 2-material enligt en av bearbetningsmetoderna i kapitel III i bilaga IV.⁷

mag- och tarminnehåll: innehåll från däggdjurs och strutsfåglars mage och tarmar.

matavfall: alla typer av matavfall, inklusive använd matolja, från restauranger, storkök och andra typer av kök, inbegripet centralkök och hushållskök.

produktionsdjur:

1. alla djur som hålls, göds eller föds upp av människor och används för framställning av livsmedel, ull, päls, fjädrar, hudar och skinn eller andra produkter som fås från djur eller för annat ändamål inom jordbruket,
2. hästdjur.

naturgödsel: alla slags exkrementer och/eller urin från produktionsdjur, utom från odlad fisk, med eller utan strö.

rötrest: restprodukt, inklusive den flytande fraktionen, från omvandlingen av animaliska biprodukter i en biogasanläggning.

trycksterilisering: bearbetning av animaliska biprodukter, efter sönderdelning till en partikelstorlek på högst 50 mm till en kärntemperatur på mer än 133 °C i minst 20 minuter utan avbrott och vid ett tryck (absolut) på minst 3 bar.

utsläppande på marknaden: all verksamhet som syftar till att sälja animaliska biprodukter eller därav framställda produkter till tredje man i gemenskapen eller varje annan form av överlåtelse mot betalning eller utan motprestation till sådan tredje man eller lagring för leverans till sådan tredje man.

växtmedier: material, inklusive blomjord, utom jord in situ, som växter eller svamp odlas i och som används oberoende av jord in situ.

⁷ I förordning (EU) nr 142/2011. Tillverkningen ska ha gjorts i en anläggning godkänd för bearbetning av den aktuella kategorin av material.

Kategorisering

Du kan läsa om indelningen av de animaliska biprodukterna i tre olika kategorier i artikel 8–10 i förordning (EG) nr 1069/2009. På [Jordbruksverkets webb](#) finns även en tabell där de olika undergrupperna inom respektive kategori beskrivs närmare.

I princip är det bara kategori 2 och 3 som får användas som organiskt gödningsmedel och jordförbättringsmedel.⁸

De detaljerade kraven för tillämpning av de olika alternativ som nämns nedan hittar du längre fram i texten.

Kategori 2-material får....

(a-c)

d) användas för tillverkning av organiska gödningsmedel eller jordförbättringsmedel avsedda att utsläppas på marknaden i enlighet med artikel 32⁹ efter bearbetning genom trycksterilisering i tillämpliga fall och med beständig märkning¹⁰ av det uppkomna materialet,

e) komposteras eller omvandlas till biogas

i) efter bearbetning genom trycksterilisering och beständig märkning¹¹ av det uppkomna materialet, eller

ii) när det gäller naturgödsel, mag- och tarmsystemet och dess innehåll¹², mjölk, mjölkbaserade produkter, råmjölk, ägg och äggprodukter som den behöriga myndigheten inte anser medföra risk för spridning av allvarliga överförbara sjukdomar, efter eller utan förbearbetning,

f) spridas på mark utan bearbetning när det gäller naturgödsel, från mag- och tarmsystemet avskilt mag- och tarminnehåll, mjölk, mjölkbaserade produkter och råmjölk som den behöriga myndigheten inte anser medföra risk för spridning av allvarliga överförbara sjukdomar¹³,

⁸ Artikel 13 och 14 i förordning (EG) nr 1069/2009.

⁹ Artikel 32 finns inklippt längre fram i dokumentet och beskriver vilka krav som ställs på utsläppande på marknaden och användning av organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel.

¹⁰ Denna märkning görs i bearbetningsanläggningen med ämnet GTH (Glyceroltriheptanoat). Du kan läsa mer om detta i kapitel V bilaga VIII i förordning (EU) nr 142/2011.

¹¹ Se föregående fotnot.

¹² Här avses bara mage och tarm av kategori 3 som innehåller kategori 2 (gödsel och mag- och tarminnehåll) och som därför kategoriseras som kategori 2. Om mag-tarmkanalen som sådan klassats som kategori 2 krävs trycksterilisering.

¹³ Det anses finnas risk när det till följd av lagstiftning eller till följd av beslut om restriktioner finns begränsningar i användning eller hantering av materialet för att förebygga och begränsa smittspridning och sjukdom, och som berör materialet i fråga. Se 2 kap. 4 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2026:2) om befattningsmed animaliska biprodukter och om införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.

g) när det gäller material från vattenlevande djur, ensileras, komposteras eller omvandlas till biogas.¹⁴

Kategori 3-material får....

(a-c)

d) bearbetas, utom när det gäller kategori 3-material som har förändrats genom nedbrytning eller förstöring så att produkten utgör en oacceptabel risk för människors eller djurs hälsa, och användas

(i-iii)

iv) för tillverkning av organiska gödningsmedel eller jordförbättringsmedel, för att släppas ut på marknaden i enlighet med artikel 32¹⁵,

(e)

f) komposteras eller omvandlas till biogas,

g) när det gäller material från vattenlevande djur, ensileras, komposteras eller omvandlas till biogas,

h) när det gäller andra skal från skaldjur än de som avses i artikel 2.2 f¹⁶ samt äggskal, användas under förhållanden som fastställts av den behöriga myndigheten och förhindrar att det uppstår risker för människors och djurs hälsa¹⁷,

(i-j)

k) när det gäller matavfall som avses i artikel 10 p¹⁸ bearbetas med trycksterilisering eller med metoder som avses i artikel 15.1 första stycket b¹⁹ eller komposteras eller omvandlas till biogas, eller

l) spridas på mark utan bearbetning när det gäller obehandlad mjölk, råmjölk och produkter framställda därav, vilka den behöriga myndigheten inte anser

¹⁴ Materialet får rötas eller komposteras men det krävs en föregående trycksterilisering enligt punkten e. Det är också möjligt att röta eller kompostera materialet efter det att det bearbetats genom ensilering enligt metod K i kapitel IV i bilaga IV i förordning (EG) nr 142/2011. Detta framgår av avsnitt 3 punkt 2 e i nämnda bilaga.

¹⁵ Artikel 32 finns inklippt längre fram i dokumentet.

¹⁶ Artikeln ligger i förordning (EG) nr 1069/2009 och rör skal från skaldjur där mjukdelarna helt avlägsnats.

¹⁷ Detta rör skal från skaldjur där mjukvävnaderna och köttet inte helt har avlägsnats, samt äggskal. Se 2 kap 15 och 16 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2026:2) om befattning med animaliska biprodukter och om införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.

¹⁸ Detta rör matavfall av kategori 3 enligt förordning (EG) nr 1069/2009.

¹⁹ Andra fastställda bearbetningsmetoder än trycksterilisering. Med bearbetningsmetoder avses sådana som omfattas av kapitel III och IV i bilaga IV i förordning (EU) nr 142/2011.

innebära någon risk för någon sjukdom som via dessa produkter kan överföras till människor eller djur.²⁰

Begränsningar för användningen²¹

1. Följande användningsområden för animaliska biprodukter och produkter som framställts därav ska vara förbjudna:
 - a.
 - b.
 - c. Utfodring av produktionsdjur med vallväxter, som djuren antingen betar eller utfodras med efter slåtter, från mark där det spritts andra organiska gödningsmedel eller jordförbättrings-medel än naturgödsel, om inte slåttern eller betandet sker efter utgången av en väntetid som säkerställer en tillfredsställande kontroll av riskerna för människors och djurs hälsa och som uppgår till åtminstone 21 dygn.²²
 - d.
2.

Registrering av driftsansvariga och anmälan om verksamhet²³

1. Driftsansvariga ska i registreringssyfte
 - a. innan de inleder verksamhet till den behöriga myndigheten anmäla alla anläggningar som de har kontroll över och som på något sätt framställer, transporterar, hanterar, bearbetar, lagrar, släpper ut på marknaden, distribuerar, använder eller bortskaffar animaliska biprodukter eller därav framställda produkter,

²⁰ Det anses finnas risk när det till följd av lagstiftning eller till följd av beslut om restriktioner finns begränsningar i användning eller hantering av materialet för att förebygga och begränsa smittspridning och sjukdom, och som berör materialet i fråga. Se 2 kap. 4 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2026:2) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.

²¹ Artikel 11 i förordning (EG) nr 1069/2009.

²² Kraven på 21 dygn och 6 veckor gäller inte om bara följande har spritts på marken:

a) Naturgödsel och guano.

b) Mag- och tarminnehåll, mjölk, mjölkbaserade produkter, mjölkderivat, råmjölk och råmjölksprodukter som den behöriga myndigheten inte anser medföra risk för spridning av allvarliga djursjukdomar. (Det anses finnas risk när det till följd av lagstiftning eller till följd av beslut om restriktioner finns begränsningar i användning eller hantering av materialet för att förebygga och begränsa smittspridning och sjukdom, och som berör materialet i fråga. Se 2 kap. 4 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2026:2) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.)

²³ Krav på anmälan om registrering och anmälan om verksamhet finns i artikel 23 i förordning (EG) nr 1069/2009. Anmälan ska göras till Jordbruksverket enligt 2 kap 1 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2026:2) om befattning med animaliska biprodukter och om införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.

- b. tillhandahålla den behöriga myndigheten information om
 - i) vilken kategori av animaliska biprodukter eller därav framställda produkter som de har under sin kontroll,
 - ii) vilken typ av verksamhet som bedrivs med användning av animaliska biprodukter eller därav framställda produkter som utgångsmaterial.
2. Driftsansvariga ska tillhandahålla den behöriga myndigheten aktuella uppgifter om de anläggningar de har under sin kontroll enligt punkt 1 a samt anmäla till den behöriga myndigheten alla större ändringar i verksamheten, såsom eventuell nedläggning av befintlig anläggning.
3.
4. Genom undantag från punkt 1 ska det inte krävas anmälan för registrering för sådan verksamhet som anläggningar som framställer animaliska biprodukter²⁴ redan har godkänts eller registrerats för i enlighet med förordning (EG) nr 852/2004 eller förordning (EG) nr 853/2004²⁵, ej heller för sådan verksamhet som anläggningar redan har godkänts för i enlighet med artikel 24²⁶ i den här förordningen.

Samma undantag ska gälla för verksamhet som innebär framställning av animaliska biprodukter uteslutande på platsen, om den sker i jordbruksföretag eller i andra platser där djur hålls, föds upp eller sköts.^{27, 28}

Jordbruksverkets kommentar om registrering:

Den som använder organiska gödningsmedel eller jordförbättringsmedel på anläggningar som inte håller produktionsdjur behöver inte registreras.²⁹ Men den som använder andra organiska gödningsmedel än naturgödsel och håller produktionsdjur måste registrera sig särskilt för detta.

²⁴ Notera att det står ”animaliska biprodukter” här. Detta gäller alltså inte för produkter som kan ses som framställda och som kan uppstå på en livsmedelsanläggning.

²⁵ Detta rör sig om livsmedelsanläggningar och lagstiftningen som det hänvisas till är livsmedelslagstiftning. Om en livsmedelsanläggning producerar t.ex. ben- eller blodmjöl som både kan användas som livsmedel och organiskt gödningsmedel/jordförbättringsmedel krävs godkännande av anläggningen av Jordbruksverket som en bearbetningsanläggning innan produkten kan ses som en framställd produkt som får spridas.

²⁶ Artikel 24 rör godkännande av anläggning. En anläggning behöver således inte både registrering och godkännande utan godkännande räcker.

²⁷ Lantbrukare behöver alltså inte registreras enligt denna lagstiftning för den naturgödsel som kommer från gårdens djur.

²⁸ Se även undantag från registrering för användare under rubriken ”Jordbruksverkets kommentar om registrering”.

²⁹ Detta framgår av 2 kap 2 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2026:2) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur. Detta stödjer sig på artikel 20 punkt 4 e i förordning (EU) nr 142/2011.

Krav på registrering gäller också lantbruk som tar emot produkter direkt från andra länder och som omfattas av de krav som ställs på införseltillstånd och användande av Traces. Se information under rubriken "Kontroller vid avsändande till (eller mottagande från) andra medlemsstater" där texten även rör det omvända förfarandet med mottagande från andra medlemsstater.

I lagstiftningen finns det också undantag för vissa jordbruksföretag och för vissa som hanterar och distribuerar säljfärdiga förpackningar. Läs mer om detta under rubriken "Krav avseende vissa registrerade anläggningar där animaliska biprodukter och därav framställda produkter hanteras".

Godkännande av anläggningar³⁰

1. Driftansvariga ska se till att anläggningar som de har kontroll över godkänns av den behöriga myndigheten i de fall då dessa anläggningar bedriver verksamhet av ett eller flera av följande slag:
 - a. Bearbetning av animaliska biprodukter med trycksterilisering, med bearbetningsmetoder som avses i artikel 15.1 första stycket b³¹ eller med alternativa metoder som godkänts i enlighet med artikel 20.³²
 - b.
 - c.
 - d.
 - e.
 - f. Tillverkning av organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel.³³
 - g. Omvandling av animaliska biprodukter eller därav framställda produkter till biogas eller kompost.
 - h.
 - i. Lagring av animaliska biprodukter.
 - j. Lagring av framställda produkter avsedda för
 - i)

³⁰ Artikel 24 i förordning (EG) nr 1069/2009.

Anmälan ska göras till Jordbruksverket enligt 2 kap 1 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2026:2) om befattning med animaliska biprodukter och om införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.

³¹ Metoder som fastställts i förordning (EU) nr 142/2011.

³² Sådana metoder som godkänts av EFSA (European Food Safety Authority) efter ansökan enligt ett särskilt förfarande.

³³ Detta är en anläggning som bearbetar/behandlar naturgödsel på annat sätt än via kompostering eller rötning, d.v.s. enligt bilaga XI i förordning (EU) nr 142/2011, eller som bearbetar andra animaliska biprodukter enligt kapitel II i bilaga XI. Anläggningen kan ha andra typer av godkänd verksamhet, men det ska vara tydligt i listan över godkända anläggningar att det finns ett godkännande även för tillverkning av organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel.

- ii)
 - iii)
 - iv) användning som organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel, med undantag för lagring direkt på platsen där de ska spridas.³⁴
2. I det godkännande som avses i punkt 1 ska det anges om anläggningen är godkänd för verksamhet med animaliska biprodukter och/eller därav framställda produkter som
- a. hör till en särskild kategori som avses i artiklarna 8³⁵, 9 eller 10, eller
 - b. hör till mer än en kategori som avses i artiklarna 8³⁶, 9 eller 10, med angivande av om sådan verksamhet utförs
 - i) permanent under förhållanden där en strikt åtskillnad görs som hindrar att det uppstår en risk för människors och djurs hälsa, eller
 - ii) tillfälligt under förhållanden som förhindrar kontaminering för att anpassa situationen till bristande kapacitet för sådana produkter på grund av
 - ett omfattande utbrott av en epizootisk sjukdom, eller
 - andra exceptionella eller oförutsebara omständigheter.

Utsläppande på marknaden och användning³⁷

1. Organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel får släppas ut på marknaden och användas om de
- a. har framställts av kategori 2- eller kategori 3-material,
 - b. har framställts i enlighet med villkoren för trycksterilisering eller andra villkor för att förhindra att det uppstår en risk för människors och djurs hälsa i enlighet med de krav som fastställts enligt artikel 15³⁸ och någon av de åtgärder som fastställts i enlighet med punkt 3 i denna artikel,
 - c. kommer från godkända eller registrerade anläggningar, beroende på vad som är tillämpligt, och
 - d. i fråga om kött- och benmjöl framställt av kategori 2-material och bearbetat animaliskt protein avsett för användning som eller i organiska gödningsmedel och jordförbättrings-medel, har blandats med en beståndsdel som gör det omöjligt att använda blandningen för

³⁴ Denna typ av anläggning kan också blanda och förpacka organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel.

³⁵ Artikel 8 rör kategori 1-material och tas inte upp i denna information.

³⁶ Artikel 8 rör kategori 1-material och tas inte upp i denna information.

³⁷ Artikel 32 i förordning (EG) nr 1069/2009.

³⁸ Artikel 15 i förordning (EG) nr 1069/2009 rör möjligheten att bland annat införa villkor i lagstiftningen. De villkor som tagits fram finns med i detta dokument.

utfodringsändamål och det har märkts, när så krävs enligt de åtgärder som antagits i enlighet med punkt 3.

Dessutom får rötresten från omvandling till biogas eller kompost släppas ut på marknaden och användas som organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel.³⁹

Medlemsstaterna får anta eller behålla nationella bestämmelser om ytterligare villkor för användning av organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel, om dessa bestämmelser är berättigade med hänsyn till skyddet för människors och djurs hälsa.

2. Genom undantag från punkt 1 d ska sådana material inte behöva blandas, där det till följd av sammansättningen eller förpackningen är uteslutet att de ska användas för utfodringsändamål.⁴⁰
3. (rör endast **möjlighet** att införa villkor i lagstiftningen)

Detaljerade krav avseende utsläppande på marknaden ligger i art. 22 i förordning (EU) nr 142/2011 som du hittar under rubriken Utsläppande på marknaden och användning av organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel.

Kontroller vid avsändande till (eller mottagande från) andra medlemsstater⁴¹

1. Om en driftansvarig har för avsikt att sända kategori 1-material⁴², kategori 2-material⁴³ och kött- och benmjöl eller animaliskt fett som framställts av kategori 1- eller kategori 2-material till en annan medlemsstat ska denne underrätta den behöriga myndigheten i ursprungs-medlemsstaten och den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten.

³⁹ För ytterligare information om detta se det separata informationsblad som tagits fram för biogas och kompost.

⁴⁰ Mer om detta hittar du i kapitel II i bilaga XI i förordning (EU) nr 142/2011 som är inklippt i detta dokument.

⁴¹ Artikel 48 i förordning (EG) nr 1069/2009. Denna artikel gäller både dig som för in från annan medlemsstat och dig som för ut till annan medlemsstat. Norge och Schweiz omfattas av samma regler.

⁴² Kategori 1-material får generellt sett inte användas som organiskt gödningsmedel eller jordförbättringsmedel.

⁴³ Detta kan vara till exempel obehandlad naturgödsel eller mjölk. Observera att det finns ytterligare regler för obehandlad naturgödsel mellan medlemsstater i artikel 22 och bilaga XI i förordning (EU) nr 142/2011 som klipps in längre fram i detta dokument.

Den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten ska efter ansökan⁴⁴ av den driftansvarige inom en viss tidsperiod⁴⁵ besluta något av följande:

- a. Vägra ta emot sändningen.
 - b. Ta emot sändningen villkorslöst.
 - c. Ta emot sändningen på följande villkor:
 - i) Om de framställda produkterna inte har genomgått trycksterilisering, måste de genomgå sådan behandling.
 - ii) De animaliska biprodukterna eller därav framställda produkter måste uppfylla alla sådana villkor för avsändande av sändningen som är berättigade med hänsyn till skyddet för människors och djurs hälsa, för att säkerställa att de animaliska biprodukterna och de framställda produkterna hanteras i enlighet med denna förordning.
2.
3. Den behöriga myndigheten i ursprungsmedlemsstaten ska genom Traces-systemet i enlighet med beslut 2004/292/EG underrätta den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten om avsändandet av varje sändning till den mottagande medlemsstaten⁴⁶ innehållande
- a. animaliska biprodukter eller därav framställda produkter som avses i punkt 1,
 - b. bearbetat animaliskt protein som framställts av kategori 3-material.

När den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten får meddelande om avsändandet ska den genom Traces-systemet underrätta den behöriga myndigheten i ursprungsmedlemsstaten om mottagandet av varje enskild sändning.

4. Kategori 1- och 2-material, kött- och benmjöl och animaliskt fett som avses i punkt 1 ska transporteras direkt till den mottagande anläggningen, som måste vara registrerad eller godkänd i enlighet med artiklarna 23, 24 och 44⁴⁷, eller i fråga om naturgödsel, till det mottagande jordbruksföretaget.

⁴⁴ Ansökan görs enligt kapitel III avsnitt 10 i bilaga XVI i förordning (EU) nr 142/2011 på en blankett som ligger där.

⁴⁵ Enligt artikel 32 i förordning (EU) nr 142/2011 ska beslut fattas inom 20 dagar om ansökan gjorts på ett språk som är officiellt i mottagarlandet.

⁴⁶ Detta görs i Traces genom att företaget lägger in uppgifter till handelsdokumentet (Commercial Document) i DOCOM i Traces. På så sätt ser myndigheterna både i avsändarlandet och i mottagarlandet att sändningen är på väg och får alla uppgifter om sändningen som avsändaren lagt in. De uppgifter som krävs är samma som för det standardiserade handelsdokumentet som ligger i bilaga VIII i förordning (EU) nr 142/2011. Handelsdokumentet ska skrivas ut, skrivas under och skickas med varan.

⁴⁷ Artiklarna ligger i förordning (EG) nr 1069/2009. Artikel 23 och 24 är inklippta tidigare i dokumentet. Artikel 44 rör endast myndigheternas godkännandeförfarande och har därför inte klippts in.

5.
6. Genom undantag från punkterna 1–5 får animaliska biprodukter eller därav framställda produkter som avses i de punkterna, och som blandats med eller kontaminerats av något avfall som betecknas som farligt i beslut 2000/532/EG, endast sändas till en annan medlemsstat om kraven i förordning (EG) nr 1013/2006 uppfylls.⁴⁸

Jordbruksverkets kommentar: Observera att detta ovan gäller både vid in- och utförsel.

Krav avseende vissa registrerade anläggningar där animaliska biprodukter och därav framställda produkter hanteras⁴⁹

1. Driftansvariga för registrerade anläggningar eller andra registrerade driftansvariga ska hantera animaliska biprodukter och därav framställda produkter på de villkor som anges i kapitel IV i bilaga IX.⁵⁰
2.⁵¹
3.⁵²
4. Den behöriga myndigheten får undanta följande driftansvariga från anmälningsskyldigheten i artikel 23.1 a i förordning (EG) nr 1069/2009:
 - a.
 - b.
 - c.
 - d.
 - e. Användare av organiska gödningsmedel eller jordförbättringsmedel på anläggningar där det inte hålls några produktionsdjur.⁵³
 - f. Driftansvariga som hanterar och distribuerar organiska gödningsmedel eller jordförbättringsmedel uteslutande i säljfärdiga

⁴⁸ För mer information om detta hänvisas till Naturvårdsverket.

⁴⁹ Artikel 20 i förordning (EU) nr 142/2011.

⁵⁰ Du hittar dessa krav längre fram i texten.

⁵¹ Punkt 2 rör transport. Se information i det informationsdokument som rör insamling, transport och spårbarhet. Där har dessa punkter klippts in.

⁵² Punkt 3 rör transport. Se information i det informationsdokument som rör insamling, transport och spårbarhet. Där har dessa punkter klippts in.

⁵³ Jordbruksverket har beslutat om undantag. Du behöver bara vara registrerad om du har produktionsdjur. Du hittar detta i 2 kap. 2 § 1 Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2026:2) om befattning med animaliska biprodukter och om införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.

detaljhandelsförpackningar på högst 50 kg för användning utanför foder- och livsmedelskedjan.⁵⁴

Utsläppande på marknaden och användning av organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel⁵⁵

1. Driftansvariga ska uppfylla kraven i bilaga XI⁵⁶ till den här förordningen på annat utsläppande på marknaden än import av organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel och användningen av sådana produkter, särskilt spridning på mark, i enlighet med artiklarna 15.1 i och 32.1 i förordning (EG) nr 1069/2009.⁵⁷
2. Utsläppande på marknaden av följande omfattas inte av några djurhälsovillkor:
 - a. Guano från vilda sjöfåglar som samlats in i unionen eller importerats från tredjeländer.
 - b. Säljfärdiga växtmedier, utom sådana som importerats, som innehåller mindre än
 - i) 5 volymprocent framställda produkter av kategori 3-material eller av kategori 2-material utom bearbetad naturgödsel,
 - ii) 50 volymprocent bearbetad naturgödsel.
3. Den behöriga myndigheten i den medlemsstat där ett organiskt gödningsmedel eller ett jordförbättringsmedel som har framställts av kött- och benmjöl som framställts av kategori 2-material eller av bearbetat animaliskt protein ska användas på mark, ska godkänna en eller flera komponenter som i enlighet med artikel 32.1 d i förordning (EG) nr 1069/2009⁵⁸ ska blandas med dessa material enligt kriterierna i kapitel II avsnitt 1 punkt 3 i bilaga XI⁵⁹ till den här förordningen.⁶⁰
4. Genom undantag från artikel 48.1 i förordning (EG) nr 1069/2009 får de behöriga myndigheterna i en ursprungsmedlemsstat och i en mottagande medlemsstat som har en gemensam gräns tillåta att naturgödsel sänds mellan

⁵⁴ Jordbruksverket har beslutat om undantag för registrering för denna grupp. Du hittar detta i 2 kap 2 § 2 Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2026:2) om befattning med animaliska biprodukter och om införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.

⁵⁵ Artikel 22 i förordning (EU) nr 142/2011.

⁵⁶ Se längre fram i denna information där bilaga XI i förordning (EU) nr 142/2011 klippts in.

⁵⁷ Artikel 15 rör möjligheten att bland annat införa villkor i lagstiftningen. De villkor som tagits fram ligger med i detta dokument.

⁵⁸ Se under rubriken ”Utsläppande på marknaden och användning” som du hittar tidigare i detta dokument.

⁵⁹ Bilaga XI hittar du längre fram i texten.

⁶⁰ Se vidare i kapitel II i bilaga XI i förordning (EU) nr 142/2011 som är inklippt längre fram i dokumentet. Jordbruksverket gör bedömning i varje enskilt fall efter ansökan från den som önskar få en komponent godkänd.

jordbruksföretag som är belägna i dessa två medlemsstaters gränsregioner, under förutsättning att lämpliga villkor för kontrollen av eventuella risker för människors och djurs hälsa, såsom skyldighet för driftansvariga att föra relevanta register, fastställs i bilaterala överenskommelser.

5.

BILAGA IX⁶¹

KAPITEL IV

1. Driftansvariga för registrerade anläggningar eller andra registrerade driftansvariga ska hantera animaliska biprodukter och därav framställda produkter enligt följande villkor:
 - a. Lokalerna ska vara konstruerade så att de vid behov kan rengöras och desinficeras effektivt.
 - b. Det ska finnas tillfredsställande skyddsanordningar mot skadegörare såsom insekter, gnagare och fåglar.
 - c. Installationer och utrustning ska hållas i goda hygieniska förhållanden där så krävs.
 - d. Animaliska biprodukter och därav framställda produkter ska lagras under förhållanden som förhindrar kontaminering.
2. Driftansvariga ska föra register i en form som är tillgänglig för den behöriga myndigheten.
3.⁶²

⁶¹ Bilagan ligger i förordning (EU) nr 142/2011 och rör ”Krav för vissa godkända och registrerade anläggningar”. Det som klippts in är bara kapitel IV som innehåller regler för registrerade driftansvariga. För godkända verksamheter som till exempel för lagringsanläggningar finns separat information.

⁶² Punkten rör transport. Se information i det informationsdokument som rör insamling, transport och spårbarhet.

BILAGA XI⁶³

KAPITEL I

Krav för obearbetad naturgödsel, bearbetad naturgödsel och framställda produkter som framställts av bearbetad naturgödsel

Avsnitt 1

Obearbetad naturgödsel

1. Handel mellan medlemsstater med obearbetad naturgödsel från andra djurarter än fjäderfä och hästdjur förutsätter i enlighet med artikel 48.1⁶⁴ i förordning (EG) nr 1069/2009 den mottagande medlemsstatens samtycke och ska dessutom uppfylla följande villkor:
 - a. Det är inte tillåtet att bedriva handel med obearbetad naturgödsel från andra arter än fjäderfä och hästdjur, med undantag av naturgödsel
 - i) från ett område som inte omfattas av restriktioner på grund av en allvarlig överförbar sjukdom, och
 - ii) som är avsedd att, under den behöriga myndighetens tillsyn, spridas på ett enskilt jordbruksföretag vars mark ligger på ömse sidor om gränsen mellan två medlemsstater.
 - b. Den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten får dock med hänsyn till naturgödselns ursprung, destination och hälsoaspekter genom ett särskilt godkännande tillåta införsel på dess territorium av följande:
 - i) Naturgödsel som är avsedd för
 - bearbetning i en anläggning för tillverkning av framställda produkter som är avsedda att användas utanför foderkedjan, eller
 - omvandling till biogas eller kompostering i enlighet med förordning (EG) nr 1069/2009 och med bilaga V till den här förordningen för tillverkning av produkterna i avsnitt 2 i detta kapitel.⁶⁵

I dessa fall ska den behöriga myndigheten ta hänsyn till naturgödselns ursprung vid godkännande av användning i sådana anläggningar.

⁶³ Bilagan ligger i förordning (EU) nr 142/2011 och rör ”Organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel”.

⁶⁴ Se information tidigare i texten under rubriken ”Kontroller vid avsändande till andra medlemsstater”.

⁶⁵ Se det separata informationsmaterial som tagits fram för den verksamheten.

- ii) Naturgödsel som är avsedd för spridning på ett jordbruksföretags mark, under förutsättning att den behöriga myndigheten i ursprungsmedlemsstaten har gett sitt samtycke till sådan handel.
- c. I fallen i led b ska ett hälsointyg som överensstämmer med förlagan i punkt 3 bifogas det handelsdokument som åtföljer sändningen av naturgödsel.
- 2. Handel mellan medlemsstater med obearbetad naturgödsel från fjäderfä förutsätter i enlighet med artikel 48.1 i förordning (EG) nr 1069/2009⁶⁶ den mottagande medlemsstatens samtycke och ska dessutom uppfylla följande villkor:
 - a. Naturgödseln ska härröra från ett område som inte omfattas av restriktioner på grund av Newcastlejuka eller aviär influensa.
 - b. Obearbetad naturgödsel från fjäderfäflokar som har vaccinerats mot Newcastlejuka får dessutom inte sändas till en region som erhållit status som icke-vaccinerande mot Newcastlejuka i enlighet med artikel 15.2 i direktiv 2009/158/EG.
 - c. Ett hälsointyg som överensstämmer med förlagan i punkt 3 ska bifogas det handelsdokument som åtföljer sändningen av naturgödsel.⁶⁷
- 3. Under denna punkt ligger en förlaga till hälsointyg som ska bifogas handelsdokumentet. Detta dokument har inte klippts in här.
- 4. Handel mellan medlemsstater med obearbetad naturgödsel från hästdjur är tillåten under förutsättning den mottagande medlemsstaten i enlighet med artikel 48.1 i förordning (EG) nr 1069/2009⁶⁸ har gett sitt samtycke och under förutsättning att naturgödseln i enlighet med artikel 4.5 i direktiv 2009/156/EG inte härrör från ett jordbruksföretag som är föremål för djurhälsorestriktioner i fråga om rots, vesikulär stomatit, mjältbrand eller rabies.
- 5. Den behöriga myndigheten i den mottagande medlemsstaten får i enlighet med artikel 48.1 c ii i förordning (EG) nr 1069/2009⁶⁹ ålägga driftansvariga som avsänder obearbetad naturgödsel från en annan medlemsstat
 - a. att översända ytterligare uppgifter om det planerade avsändandet, såsom exakta geografiska uppgifter om den plats där naturgödseln ska lossas, och
 - b. att lagra naturgödseln innan den sprids.
- 6. Den behöriga myndigheten får godkänna avsändande av naturgödsel som transporteras mellan två platser inom samma jordbruksföretag på villkor som

⁶⁶ Se information tidigare i texten under rubriken ”Kontroller vid avsändande till andra medlemsstater”.

⁶⁷ Detta klipps inte in här, men återfinns i bilaga XI i förordning (EU) nr 142/2011.

⁶⁸ Se information tidigare i texten under rubriken ”Kontroller vid avsändande till andra medlemsstater”.

⁶⁹ Se information tidigare i texten under rubriken ”Kontroller vid avsändande till andra medlemsstater”.

säkerställer kontrollen av eventuella hälsorisker, såsom driftansvarigas skyldighet att föra lämpliga register.

Avsnitt 2

Guano från fladdermöss, frass, bearbetad naturgödsel och produkter som framställts av bearbetad naturgödsel

Utsläppande på marknaden av guano från fladdermöss, bearbetad naturgödsel och produkter som framställts av bearbetad naturgödsel ska uppfylla villkoren i leden a–e nedan. Dessutom krävs för guano från fladdermöss den mottagande medlemsstatens samtycke i enlighet med artikel 48.1 i förordning (EG) nr 1069/2009:⁷⁰:

- a) De ska komma från en anläggning för framställda produkter för användning utanför foderkedjan eller från en biogas- eller komposteringsanläggning eller från en anläggning för tillverkning av organiska gödningsmedel eller jordförbättringsmedel.
- b) De ska ha värmebehandlats vid minst 70 °C i minst 60 minuter, och de ska ha behandlats för att minska halten sporbildande bakterier och produktionen av toxiner, i de fall då de identifieras som en relevant fara.
- c) Den behöriga myndigheten får dock tillåta andra standardiserade bearbetningsparametrar än de som anges i led b, förutsatt att en sökande kan visa att dessa parametrar garanterar minsta möjliga biologiska risk.

Detta ska visas genom en validering som ska utföras enligt följande:

- i) Identifiering och analys av möjliga faror, inklusive effekten av det ingående materialet, på grundval av en uttömmande beskrivning av bearbetningsförhållandena, och en riskbedömning med en bedömning av hur de särskilda bearbetningsförhållandena uppnås i praktiken i normala och atypiska situationer.
- ii) Validering av den avsedda processen
 - ii-1) genom mätning av den minskade livsdugligheten/infektiviteten hos endogena indikatororganismer under processen, varvid indikatorn
 - kontinuerligt förekommer i råvaran i stora mängder,
 - inte är mindre värmetålig i fråga om värmebehandlingens letala aspekter än de patogener som den ska övervaka, men inte heller betydligt värmetåligare,
 - är relativt enkel att kvantifiera, identifiera och bekräfta, eller

⁷⁰ Se information tidigare i texten under rubriken ”Kontroller vid avsändande till andra medlemsstater”.

ii-2) genom mätning av den minskade livsdugligheten/infektiviteten, under exponering, hos en väldefinierad testorganism eller virus infört i utgångsmaterialet i ett lämpligt testorgan.

- iii) Valideringen i led ii ska visa att processen kan minska den totala risken på följande sätt:
- Vid termiska och kemiska processer uppnås en reduktion av *Enterococcus faecalis* med minst 5 log10 och en reduktion av smittsam titer av värmetåliga virus, såsom parvovirus, med minst 3 log10, då de identifieras som en relevant fara.
 - Vid kemiska processer uppnås dessutom en reduktion av resistenta parasiter, såsom ägg av *Ascaris* sp., med minst 99,9 % (3 log10) livsdugliga stadier.
- iv) Utformandet av ett komplett kontrollprogram, inklusive förfaranden för övervakning av processen.
- v) Åtgärder som säkerställer kontinuerlig övervakning och uppföljning av de relevanta processparametrar som fastställts i kontrollprogrammet under driften av anläggningen.

Närmare uppgifter om relevanta processparametrar som används i en anläggning och om andra kritiska styrpunkter ska registreras och bevaras så att ägare, driftsansvariga eller deras företrädare och den behöriga myndigheten kan övervaka driften på anläggningen.

Uppgifter om den process som godkänns enligt denna punkt ska på begäran ställas till kommissionens förfogande.

- d) Representativa prover från naturgödsel som tagits under eller omedelbart efter bearbetningen på anläggningen för att övervaka processen ska uppfylla följande krav:

Escherichia coli: $n = 5$, $c = 5$, $m = 0$, $M = 1\ 000$ i 1 g

eller

Enterococcaceae: $n = 5$, $c = 5$, $m = 0$, $M = 1\ 000$ i 1 g

och

Representativa prover från naturgödsel som tagits under lagring eller vid uttag från lagren på tillverkningsanläggningen eller på biogas- eller komposteringsanläggningen ska uppfylla följande krav:

Salmonella: inga fynd i 25 g: $n = 5$, $c = 0$, $m = 0$, $M = 0$

där

n = antal prover som ska testas,

m = gränsvärde för antal bakterier; resultatet anses tillfredsställande om antalet bakterier i samtliga prover inte överstiger m ,

M = maximivärde för antal bakterier; resultatet anses icke tillfredsställande om antalet bakterier i ett eller flera prover är M eller fler, och

c = antal prover i vilka antalet bakterier får ligga på mellan m och M och proverna trots detta kan godtas, förutsatt att antalet bakterier i övriga prover är högst m.

Bearbetad naturgödsel eller bearbetade naturgödselprodukter som inte uppfyller kraven i denna punkt ska betraktas som obearbetat material.

e) De ska lagras på ett sådant sätt att risken minimeras för att de efter bearbetning kontamineras eller drabbas av en sekundär infektion eller blir fuktiga. De ska därför lagras i

i) väl tillslutna, isolerade silor eller ändamålsenligt konstruerade lagerhallar, eller

ii) väl tillslutna förpackningar, såsom plastpåsar eller storsäckar.

f) Utsläppande på marknaden av frass ska uppfylla villkoren i leden a, b, d och e i detta avsnitt.

KAPITEL II

Krav för vissa organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel

Avsnitt 1

Villkor för framställningen

1. Andra organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel än naturgödsel, mag- och tarminnehåll, kompost, mjölk, mjölkbaserade produkter, mjölkderivat, råmjölk, råmjölksprodukter och rötrest från omvandlingen av animaliska biprodukter eller därav framställda produkter till biogas, ska framställas
 - a. enligt bearbetningsmetod 1 (trycksterilisering) när kategori 2-material används som utgångsmaterial,
 - b. genom användning av bearbetat animaliskt protein, inklusive bearbetat animaliskt protein som har framställts i enlighet med kapitel II avsnitt 1.B.1 b ii i bilaga X⁷¹, som har framställts av kategori 3-material i enlighet med kapitel II avsnitt 1 i bilaga X⁷² eller av material som har genomgått

⁷¹ Däggdjursprotein som bearbetats med någon av metoderna 1–5 eller 7 och som egentligen uteslutande är avsett för användning i sällskapsdjursfoder. Läs mer i bilaga X i förordning (EU) nr 142/2011.

⁷² Detta är samma krav för bearbetat animaliskt protein för foderråvara. Läs mer i bilaga X i förordning (EU) nr 142/2011.

- någon annan behandling, om sådant material enligt den här förordningen får användas för organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel, eller
- c. genom bearbetning med någon av metoderna 1–7 i kapitel III i bilaga IV⁷³, om kategori 3-material som inte används för framställning av bearbetat animaliskt protein används som utgångsmaterial.
2. Organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel som består av eller som har framställts av kött- och benmjöl av kategori 2-material eller av bearbetat animaliskt protein ska i en registrerad anläggning⁷⁴ blandas med en tillräcklig minimiandel av en komponent som har godkänts av den behöriga myndigheten i den medlemsstat där produkten ska spridas på mark, för att omöjliggöra senare användning av blandningen för utfodring.
 3. Den behöriga myndigheten ska godkänna⁷⁵ den komponent som avses i punkt 2 enligt följande:
 - a. Komponenten ska bestå av kalk, naturgödsel, urin, kompost eller rötrest från omvandlingen av animaliska biprodukter till biogas eller andra substanser, t.ex. mineralgödselmedel, som inte används i foder och som gör det omöjligt att senare använda blandningen för utfodring enligt god lantbrukspraxis.
 - b. Komponenten ska bestämmas utifrån en bedömning av klimat- och markförhållandena för användning av blandningen som gödningsmedel, av uppgifter om att komponenten gör blandningen illasmakande för djur eller att den på något annat sätt kan förhindra att blandningen felaktigt används för utfodring, och i enlighet med kraven i unionens lagstiftning eller, i tillämpliga fall, nationell lagstiftning om miljöskydd beträffande skyddet av mark och grundvatten.

Den behöriga myndigheten ska på begäran ställa förteckningen över godkända komponenter till kommissionens och de övriga medlemsstaternas förfogande.

4. Kraven i punkt 2 ska dock inte gälla för
 - a. organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel i säljfärdiga förpackningar på högst 50 kg för användning av slutkonsument, eller
 - b. organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel i storsäckar på högst 1 000 kg, om det på dessa förpackningar anges att de organiska gödningsmedlen inte är avsedda för spridning på mark dit produktionsdjur

⁷³ Den bilaga som rör bearbetningsanläggningar och bearbetningsmetoder i förordning (EU) nr 142/2011.

⁷⁴ Anläggningen ska vara registrerad för verksamheten men i grunden krävs det i de allra flesta fall även ett godkännande av anläggningen som t.ex. lagringsanläggning, bearbetningsanläggning och/eller anläggning för tillverkning av organiska gödningsmedel eller jordförbättringsmedel.

⁷⁵ Jordbruksverket gör bedömning i varje enskilt fall efter ansökan från den som önskar få en komponent godkänd.

har tillträde, under förutsättning att den behöriga myndigheten i den medlemsstat där det organiska gödningsmedlet eller jordförbättringsmedlet ska spridas har godkänt användningen av sådana storsäckar på grundval av en bedömning av sannolikheten för oavsedd användning av materialet på jordbruksföretag med animalieproduktion eller på mark dit produktionsdjur har tillträde.

5. Producenter av organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel ska se till att patogener dekontamineras enligt följande innan produkterna släpps ut på marknaden:

- Kapitel I i bilaga X⁷⁶ när det gäller bearbetat animaliskt protein eller produkter som framställts av kategori 2- eller kategori 3-material.
- Kapitel III avsnitt 3 i bilaga V⁷⁷ när det gäller kompost och rötrest från omvandlingen av animaliska biprodukter eller därav framställda produkter till biogas.

Avsnitt 2

Lagring⁷⁸ och transport⁷⁹

Organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel ska efter bearbetning eller omvandling lagras och transporteras korrekt

- a) i bulk under lämpliga förhållanden som förhindrar kontaminering,
- b) förpackade eller i storsäckar, när det gäller organiska gödningsmedel eller jordförbättringsmedel som är avsedda för försäljning till slutanvändare, eller
- c) i lämpliga lagringsutrymmen dit inga produktionsdjur har tillträde, när det gäller lagring på jordbruksföretag.

Avsnitt 3

Krav för godkännande av anläggningar

För att anläggningar som bedriver den verksamhet som avses i avsnitt 1 punkt 1 ska kunna godkännas i enlighet med artikel 24.1 f i förordning (EG) nr 1069/2009⁸⁰

⁷⁶ Krav som för foderråvara. Läs mer i bilaga X i förordning (EU) nr 142/2011.

⁷⁷ Se de krav som ställs på kompost- och biogasanläggningar. Läs mer i bilaga V i förordning (EU) nr 142/2011.

⁷⁸ Lagring ska alltid göras i en godkänd lagringsanläggning med undantag för om det rör sig om lagring direkt på platsen där produkten ska spridas. För krav på lagringsanläggning se särskild sammanställning.

⁷⁹ Transportören ska vara registrerad. Se den särskilda sammanställning om insamling, transport och spårbarhet som detta dokument hänvisar till.

⁸⁰ Det vill säga för tillverkning av organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel.

ska de driftansvariga se till att dessa anläggningar uppfyller de krav som fastställs i artikel 8⁸¹ i den här förordningen och

- a) har lämpliga anordningar för lagring av inkommande ingredienser för att förhindra korskontaminering och undvika kontaminering vid lagring,
- b) bortskaffar oanvända animaliska biprodukter och därav framställda produkter i enlighet med artiklarna 13 och 14 i förordning (EG) nr 1069/2009.

Krav på insamling, transport och spårbarhet

Förutom de specifika krav som ställs i detta dokument på organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel måste de krav som lagstiftningen ställer på insamling, transport och spårbarhet uppfyllas. Kraven finns i en sammanställning som ligger på [Transportera och mellanlagra animaliska biprodukter och därav framställda produkter \(jordbruksverket.se\)](http://jordbruksverket.se).

Informationen är allmängiltig för animaliska biprodukter och därav framställda produkter och rör alltså även organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel, men några saker gäller särskilt för dessa produkter och uppmärksammas därför här. Det rör märkning, handelsdokument och register. Det finns även nationella undantag för naturgödsel.

Märkning

Förutom den märkning med kategori och de särskilda märkningskrav för de respektive produkterna som anges i bilaga VIII kapitel II⁸² ska för flera typer av organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel följande märkning finnas:

”Organiska gödningsmedel eller jordförbättringsmedel/produktionsdjur får ej beta och ej utfodras med vallväxter under minst 21 dagar efter spridningen”.⁸³

Denna märkning krävs för alla organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel utom om det rör sig om produkter

- i) i säljfärdiga förpackningar på högst 50 kg för användning av slutkonsument, eller
- ii) i storsäckar på högst 1 000 kg under förutsättning att

⁸¹ Artikel 8 hänvisar till krav som ställs på anläggningar enligt bilaga IV i förordning (EU) nr 142/2011.

⁸² Förordning (EU) nr 142/2011. Detta märkningskrav gäller inte naturgödsel, guano, mjölk, mjölkprodukter eller mag- och tarminnehåll.

⁸³ Kapitel II punkt 2 xi i bilaga VIII i förordning (EU) nr 142/2011.

- de godkännts av den behöriga myndigheten i den medlemsstat där det organiska gödningsmedlet eller jordförbättringsmedlet ska spridas,
- det på dessa säckar anges att de inte är avsedda för spridning på mark dit produktionsdjur har tillträde.⁸⁴

Märkning behövs inte heller för obearbetad naturgödsel som transporteras inom Sverige när transport görs med motorredskap eller traktor, enligt definitionerna om fordon i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner.⁸⁵

Handelsdokument

Handelsdokument krävs inte för organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel som levereras av detaljhandlare till andra slutanvändare än företag i samma medlemsstat.⁸⁶

Handelsdokument behövs inte heller för obearbetad naturgödsel som transporteras inom ett jordbruksföretag eller mellan jordbruksföretag och användare i Sverige. Användare kan vara odlare eller anläggningar för behandling/bearbetning. Djurhållaren måste följa de krav som ställs på registrering av bortförsel av gödseln enligt Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.⁸⁷ Du hittar information om detta här [Sprida gödsel \(jordbruksverket.se\)](http://jordbruksverket.se).

Register⁸⁸

Den person som ansvarar för den mark där andra organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel än de material som avses i kapitel II andra stycket i bilaga II sprids⁸⁹ och till vilken produktionsdjur har tillträde eller från vilken vallväxter används för utfodring av produktionsdjur, ska i minst två år föra register över följande:

1. Mängden organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel som spritts.
2. Datum då organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel spreds på mark och var detta skedde.

⁸⁴ Kapitel II punkt 2c i bilaga VIII i förordning (EU) nr 142/2011.

⁸⁵ 2 kap 11 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2026:2) om befattning med animaliska biprodukter och om införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.

⁸⁶ Kapitel III punkt 1a i bilaga VIII i förordning (EU) nr 142/2011.

⁸⁷ 2 kap 10 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2026:2) om befattning med animaliska biprodukter och om införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.

⁸⁸ Kapitel IV avsnitt 4 i bilaga VIII i förordning (EU) nr 142/2011

⁸⁹ Förordning (EU) nr 142/2011. D.v.s. andra material än naturgödsel, guano, mag- och tarminnehåll, mjölk, mjölkbaserade produkter, mjölkderivat, råmjölk och råmjölksprodukter som den behöriga myndigheten inte anser medför risk för spridning av allvarliga sjukdomar.

3. Datum för när djuren efter spridning av organiska gödningsmedel och jordförbättrings-medel har kunnat beta på marken eller för slåtter av vallväxter som är avsedda för utfodring.